

SCENARIUSZ 1

Zofia Teodorowska

Złota dziesiątka umiejętności przyszłości

Zakres tematyczny: umiejętności, postawy pożądane na rynku pracy.

Poziom edukacyjny: szkoła ponadpodstawowa

Cele:

- pogłębienie świadomości własnych predyspozycji, postaw, umiejętności,
- poznanie najbardziej pożądanych przez pracodawców umiejętności i postaw przyszłości,
- uświadomienie, że umiejętności pożądane przez pracodawców na rynku pracy kształtują się w różnych doświadczeniach życia codziennego,
- zwiększenie motywacji do nabywania lub doskonalenia umiejętności pożądanych przez pracodawców.

Zakładane efekty

Uczeń:

- zna *Złotą dziesiątkę* umiejętności przyszłości,
- uświadamia sobie znaczenie nabywania (doskonalenia) umiejętności pożądanych na rynku pracy,
- pogłębia autorefleksję dotyczącą swoich mocnych stron i wyraża ją poprzez photovoice.

Potrzebne materiały: karty pracy (dla każdej umiejętności), guma trenerska lub magnesy, kolorowe flamastry, aparat fotograficzny.

Przebieg zajęć

Wprowadzenie (10 min):

Wiele osób planujących z sukcesem wejść na rynek pracy marzy o tym, aby poznać najbardziej pożądane przez pracodawców umiejętności. To umiejętności, które są niezbędne do skutecznego wykonywania danego zawodu, ale także pewne umiejętności uniwersalne.

Dobra wiadomość jest taka, że większość z nas, do pewnego stopnia, posiada te umiejętności. Jeszcze lepsza wiadomość? Słabo rozwinięte umiejętności można doskonalić poprzez ćwiczenia, trening, rozwój zawodowy lub po prostu poprzez uzyskanie wsparcia ze strony kogoś, kto je opanował.

Według raportu *The Future of Jobs* stworzonego podczas Światowego Forum Ekonomii w Davos w 2016 r., już za trzy lata najbardziej pożądanymi umiejętnościami czy postawami u pracowników będą¹:

¹ Opracowanie własne na podstawie: Magazyn „Coaching” nr 6/2017, *Diaprezamus. Pakiet Diagnostyczno-Metodyczny wspierający proces orientacji zawodowej dzieci i młodzieży*. Uniwersytet Śląski, Katowice 2010, Piróg, D. Zamek: *Rozpoznawanie predyspozycji zawodowych*. Nowa Era, Warszawa, 2015, <http://wroclaw.wyborcza.pl/wroclaw/56,35771,21867873,ranking-10-kwalifikacji-zawodowych-przyszlosci-musisz-je-miec.html>; <https://medycynaipasje.com.pl/a1676/Jak-zwiekszyz-swoja-kreatywnosc-.html/m226>

1. **Rozwiązywanie złożonych problemów** – to umiejętność analizowania wielu danych i informacji, podejmowania decyzji i wdrażania rozwiązań. W przyszłości jej znaczenie może spadać w sektorach mocniej zautomatyzowanych, takich jak: infrastruktura czy energetyka, wzrośnie jednak w usługach i informatyce.
2. **Krytyczne myślenie** – czyli umiejętność logicznego rozumowania i chłodnej analizy. W czasach zaawansowanych technologii i skomplikowanych rozwiązań osoba, która potrafi krytycznie podejść do sytuacji i ocenić ją, będzie na wagę złota.
3. **Kreatywność** – czyli sztuka nietypowego oraz efektywnego rozwiązywania zadań i problemów, gotowość do tworzenia nowych dla nas pomysłów. Będzie to umiejętność absolutnie kluczowa nie tylko w branżach, z którymi dziś się kojarzy – jak media czy rozrywka – ale wszędzie. Praca będzie czekać na osoby myślące niestandardowo, bo to one będą w stanie wymyślać nowe usługi i produkty w szybko zmieniających się czasach.
4. **Zarządzanie ludźmi** – ta i kolejna cecha pokazują, że jeszcze ważniejsza na rynku zatrudnienia będzie praca zespołowa. Pracodawcy będą potrzebować liderów – empatycznych, panujących nad mową ciała i umiejących jasno komunikować się z ludźmi.
5. **Współpraca z innymi** – raport definiuje ją jako *umiejętność dostosowywania swoich decyzji i zachowań do tego, jak zachowują się inni*. Chodzi więc o pewną elastyczność, nieupieranie się przy swoim zdaniu oraz otwartość na współpracowników.
6. **Inteligencja emocjonalna** – badania od dawna pokazują, że im wyższa inteligencja emocjonalna, tym wyższa produktywność pracownika. Osoba z takimi kompetencjami potrafi rozpoznawać i nazywać swoje emocje oraz emocje innych. Potrafi tym samym łatwiej rozwiązywać konflikty i rozładowywać napięcie.
7. **Umiejętność oceniania i podejmowania decyzji** – pracownik 2020 r. musi być samodzielny. Czekanie, aż ktoś załatwi sprawę za nas, nie jest dobrą strategią. Praca w przyszłości będzie wymagała umiejętności szybkiego podejmowania trudnych decyzji.
8. **Zorientowanie na usługi** – to, potocznie mówiąc, bycie *frontem do klienta*. Pracownik skupiony na tym, by pomóc innym będzie poszukiwany na rynku. Chodzi tu zarówno o pracę w zespole, jak i z klientem.
9. **Umiejętność negocjowania** – bezkonfliktowe rozwiązywanie problemów oraz umiejętność godzenia różnych poglądów i stanowisk spadła w zestawieniu Światowego Forum Ekonomicznego, ale ciągle się liczy.
10. **Elastyczność poznawcza** – zakłada umiejętność znajdowania i łączenia różnych pomysłów, idei i danych. Zdolność widzenia połączeń między na pozór różnymi rzeczami gwarantuje firmom rozwój. To zdolność dostosowania się do zmiennych warunków otoczenia. W szczególności zmiany sposobu myślenia w zależności od sytuacji, efektywnego przełączania się między zadaniami czy odkrywania reguł. Praca przyszłości będzie w dużej mierze oparta na wybieraniu najlepszych z tysięcy pomysłów.

Ćwiczenie (15 min):

I. Instrukcja:

1. Dobierzcie się w grupy 2 – 3-osobowe (w zależności od liczebności grupy) i zastanówcie się:
 - w jakich zadaniach dana umiejętność jest przydatna? w jakich zawodach?

- jakie aktywności podejmowane w szkole dają okazję do doskonalenia tej umiejętności?
- jakie aktywności podejmowane poza szkołą dają okazję do doskonalenia tej umiejętności?

Każda grupa losuje 2 karty pracy dotyczące jednej umiejętności przyszłości – załącznik 1.

2. Przedyskutujcie i zapiszcie swoje pomysły.
3. Zastanówcie się, w jakim stopniu opanowaliście tę umiejętność – oceńcie to w subiektywnej pięciostopniowej skali i (jeżeli chcecie) podzielcie się z innymi uczestnikami grupy swoją oceną.

II. Omówienie (15 min): Nauczyciel zaprasza do prezentacji efektów pracy każdej z grup, moderuje ich podsumowanie, dbając o to, aby wszyscy uczestnicy zajęć mogli podzielić się swoimi spostrzeżeniami.

III. Wypowiedz się! Photovoice²

Na zakończenie nauczyciel zachęca uczniów do pracy domowej, aby przy użyciu metody **Photovoice** każdy uczestnik zaprezentował swoją umiejętność, która będzie jego atutem na rynku pracy.

Komentarz nauczyciela

Z mojego doświadczenia wynika, że młodzież na co dzień wykorzystująca zdjęcie jako formę przekazu udostępnianą np. w mediach społecznościowych do szerszej grupy odbiorców, z chęcią wykorzystuje taką formę wyrazu. Telefon komórkowy, wyposażony w aparat fotograficzny, dostęp do mediów społecznościowych jest oswojonym, powszechnie wykorzystywanym przez nich narzędziem.

Photovoice pozwala wykorzystać to medium do wypowiedzi na wskazany temat – pobudzić do refleksji i dostarczyć materiał do dyskusji (w imię powiedzenia, że *obraz jest wart tysiąca słów*).

UWAGA. Jeżeli uczniowie wyrażą zgodę, można nadesłane prace zaprezentować szerszej grupie odbiorców, w formie e-wystawy lub galerii prac (przykładowe prace – załącznik 2).

Bibliografia

1. *Diaprezamus. Pakiet Diagnostyczno-Metodyczny wspierający proces orientacji zawodowej dzieci i młodzieży*. Uniwersytet Śląski, Katowice 2010.
2. Magazyn „Coaching” nr 6/2017.
3. Piróg, D. Zamek: *Rozpoznawanie predyspozycji zawodowych*. Nowa Era, Warszawa, 2015.

² *Photovoice* to metoda fotografii partycypacyjnej, stosowana w badaniach psychologii społecznej i społeczności. Dzięki zdjęciom łatwiej jest opowiedzieć zawiłe historie życia, pokazać trudności, z jakimi boryka się społeczność, zwrócić uwagę opinii publicznej na palące problemy społeczne. Metoda ta jest często stosowana w pracy ze społecznościami zamkniętymi, takimi jak imigranci, mniejszości etniczne czy też z grupami żyjącymi na marginesie społeczeństwa. Można ją także stosować w edukacji jako narzędzie dydaktyczne w celu ułatwienia uczniom rozmowy o trudnych tematach oraz jako sposób integracji grupy. W projektach *Photovoice* najważniejsza jest treść zdjęcia oraz emocje i doświadczenia, jakie chce nam pokazać fotograf. Nieodzowny jest podpis pod zdjęciem, dzięki któremu możemy lepiej zrozumieć sytuację i uczucia autora.

Netografia [data dostępu 22 I 2018 r.]:

1. <http://reports.weforum.org/future-of-jobs-2016/>
2. <http://wroclaw.wyborcza.pl/wroclaw/56,35771,21867873,ranking-10-kwalifikacji-zawodowych-przyszlosci-musisz-je-miec.html>
3. <https://medycynaipasje.com.pl/a1676/Jak-zwiekszyz-swoja-kreatywnosc-.html/m226>
4. <http://inkla.pl/photovoice-3/>
5. http://msue.anr.msu.edu/news/photovoice_part_1_what_is_photovoice_and_why_is_it_valuable
6. <http://whatworks.org.nz/methods-tools-and-techniques/photo-voice>

Załącznik 1

Karta pracy

1. Rozwiązywanie złożonych problemów	
Umiejętność analizowania wielu danych i informacji, podejmowania decyzji i wdrażania rozwiązań	
Pytania kluczowe	Pomysły grupy – przykłady realizacji
<ul style="list-style-type: none">• W jakich zadaniach dana umiejętność jest przydatna? W jakich zawodach?	<ul style="list-style-type: none">– gdy potrzeba przeanalizować dane z różnych źródeł, ocenić ich przydatność, znaleźć skuteczne rozwiązanie,– w sytuacjach niestandardowych, gdy dotychczas stosowane rozwiązania są nieskuteczne, niewystarczające,– gdy spotykamy się z nowym, dotychczas nieznanym zagadnieniem,– zawody: analityk finansowy, makler giełdowy, specjalista oceny ryzyka, technolog, wynalazca, lekarz.
<ul style="list-style-type: none">• Jakie aktywności podejmowane w szkole dają okazję do doskonalenia tej	<ul style="list-style-type: none">– interdyscyplinarny projekt edukacyjny,– zadania problemowe z matematyki,

umiejętności?	– programowanie na informatyce
<ul style="list-style-type: none"> Jakie aktywności podejmowane poza szkołą dają okazję do doskonalenia tej umiejętności? 	<ul style="list-style-type: none"> – zaplanowanie wakacyjnego wyjazdu (kalkulacja kosztów transportu, pobytu oraz atrakcji), – zakup sprzętu komputerowego (porównanie parametrów sprzętu, akcesoriów dodatkowych, kompatybilności z posiadanymi urządzeniami itp.

Załącznik 2³

		
ZRÓBMY COŚ RAZEM!	LUBIĘ PRZEZWYCIĘŻAĆ TRUDNOŚCI	PAŁĘ SIĘ DO PRACY!
		
PRZECIERAM NOWE SZLAKI	DLA MNIE ZAWSZE DO POŁOWY PEŁNA :-)	... JESTEM ORYGINALNY...

³ Zdjęcia autorki.

		
<p>UWIELBIAM TWORZYĆ!</p>	<p>JESTEM WRAŻLIWA NA PIĘKNO!</p>	<p>NIE BOJĘ SIĘ WYZWAŃ!</p>

Zofia Teodorowska jest psycholożką, szkolnym doradcą zawodowym w Szkole Podstawowej nr 3 im. M. Kopernika w Łaziskach Górnych.